

การศึกษาการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

A Study of Teaching Assistant System Management in General Education
Program, Suan Sunandha Rajabhat University

ณัฐวัลย์ วังนิล¹, ดร. ศุภฤกษ์ ทานาค², รศ. ดร. นาทยา ปิลันธนานันท์³

Natwalun Wangnil¹, Dr. Suppalerk Tanak², Assoc. Prof. Dr. Nataya Pилanthananand³

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kasetsart University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคลากรในสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป จากนั้นนำผลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น โดยนำไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ คณะผู้บริหารและบุคลากรสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป คณะกรรมการบริหารรายวิชาศึกษาทั่วไป และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 104 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาประกอบตาราง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ช่วยสอนมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กับอาจารย์ผู้สอนหลัก รวมถึงการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาระหว่างทำกิจกรรมในชั้นเรียน และอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบในรายวิชาที่ตรงตามความถนัดหรือความสามารถของตนเองอย่างน้อยคนละ 1 วิชา โดยคัดเลือกจากผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีความเป็นผู้นำ เมื่อเข้ามาปฏิบัติงานแล้วต้องได้รับการฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเอง ทั้งนี้ หน่วยงานควรให้ความสำคัญในด้านสวัสดิการของบุคลากร เพื่อสร้างความมั่นคงในการทำงาน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรและหน่วยงาน นอกจากนี้ เพื่อให้ผลการวิจัยเกิดประโยชน์มากที่สุด การเขียนภาระงานของผู้ช่วยสอนควรมีความละเอียดและชัดเจน เพื่อให้สามารถเข้าใจกระบวนการปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น และในการฝึกอบรมที่มีการวัดและประเมินผลซึ่งผลที่ได้นั้นหน่วยงานอาจจะนำไปใช้ในการประเมินความสามารถของผู้ช่วยสอน หรือใช้ในการจัดแบ่งผู้ช่วยสอนให้เหมาะสมตามรายวิชาที่ต้องรับผิดชอบ และตรงตามความสามารถของผู้ช่วยสอนเองสุดท้ายหน่วยงานจะต้องศึกษาหาวิธีการที่จะช่วยให้ผู้ช่วยสอน อาจารย์ผู้สอนหลัก และนักศึกษาสามารถสื่อสารกันได้ดี เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

คำสำคัญ: ผู้ช่วยสอน, หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

Abstract

The objective of this research was to study the management of teaching assistant systems of general education courses, Suan Sunandha Rajabhat University. The study was a survey research. Data were collected via interviewing personnel in the Office of General Education. Then, the results from the interview were analyzed and created as a questionnaire by applying to the population and sample groups of 104 people. A sample was selected by using simple random sampling method. Data were analyzed by using descriptive statistics analysis, and table assembly.

The results of this study were teaching assistants are responsible for facilitating the main instructors including taking care of advising students during class activities and other as assigned, responsible for courses that meet the aptitudes or abilities of at least one individual. Teaching assistants

should be selected from those who can work well with others and has leadership. After the job entry, they must receive training experiences in various fields to develop their abilities. The institute should focus on the welfare of personnel to create work stability and building good relationships between personnel and the institute. In addition, in order to make the most useful research results, writing the workload of the teaching assistant should be detailed and clear in order to be able to understand the operation process more easily. In the training that has been measured and evaluated, the results may be used to evaluate the capabilities of the teaching assistants or used to divide teaching assistants appropriately according to the courses that are responsible and meet the capabilities of the teaching assistants themselves. Finally, the institute may have to study how to help the teaching assistants, principal instructor and students can communicate well, understanding and having a good relationship with each other.

Keywords: Teaching Assistant, General Education

Received: 2019-05-10

Revised: 2019-06-10

Accepted: 2019-07-12

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันได้มีการเดินทางพัฒนาบุคลากรและนักศึกษาในสถาบันให้มีประสิทธิภาพ เป็นคนเก่ง คนดี และมีจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพของสถาบัน ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อวัดคุณภาพของหน่วยงานแต่ละหน่วยงานในสถาบันโดยเฉพาะด้านการศึกษาที่ถือว่าเป็นด้านที่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสถาบันที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดโดยการกำหนดหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับพันธกิจของสถาบัน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน รวมถึงการสรรหาบุคลากรมาทำหน้าที่รักษาระดับคุณภาพผู้เรียนและองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ผู้ช่วยสอน (Teaching Assistant: TA) ถือเป็นทรัพยากรบุคคลด้านการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ซึ่งอยู่ประจำห้องเรียนทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้สอนและในรายวิชาตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามสภาพการณ์ สุภาณี เสงี่ยมศรี (2544, น. 18) กล่าวว่า ผู้ช่วยสอนจะต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยมีคุณสมบัติตรงตามรายวิชาที่

สอน มีความรู้ทั่วไปดีโดยเฉพาะในรายวิชาที่สอน สามารถปฏิบัติการสอนแทนผู้สอนหลักได้มีความรับผิดชอบ รักความก้าวหน้าและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตลอดเวลาเสียสละเวลาเมื่อเพิ่มเติมเนื้อหาหรือข้อบกพร่องของผู้สอน (ที่อาจเกิดขึ้นได้) สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าดีและมีทักษะการใช้สื่อ ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการจัดจ้างบุคคลเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนหรือที่เรียกว่า “ผู้ช่วยสอน (Teaching Assistant)” เพื่อมาช่วยอำนวยความสะดวกด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติการสื่อสาร รวมถึงการเรียนการสอนในรูปแบบห้องเรียนขนาดใหญ่ เช่น กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งผู้ช่วยสอนจะมีหน้าที่เสริมสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาศัยกิจกรรมที่อยู่ภายใต้การให้คำปรึกษาและการกำกับดูแลของอาจารย์ผู้สอนหลัก Brown University (2016) กล่าวว่า ผู้ช่วยสอนมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือการทำงานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของหลักสูตรทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งลักษณะการทำงานอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนหลักที่ทำงาน

ร่วมกันและคณะกรรมการหลักสูตร เช่น การจัดเตรียมอุปกรณ์และเอกสารสำหรับการเรียนช่วยอาจารย์ในการจัดเก็บบันทึกข้อมูล ให้ความช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาและช่วยผู้เรียนจนเสร็จงาน ญัฐพงษ์ เพชรดีทน (2558) กล่าวว่า การมีผู้ช่วยสอนนอกจากจะช่วยแบ่งเบาภาระให้อาจารย์แล้ว ยังก่อให้เกิดรายได้และช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีแห่งการเรียนรู้ในหมู่นักศึกษาอีกด้วย สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับระบบผู้ช่วยสอนโดยสังเกตจากจัดจ้างผู้ช่วยสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่มาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนมีความรู้ ความสามารถในรายวิชาที่ดูแลเพิ่มขึ้น

หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นหลักสูตรหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เน้นการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นทั้งรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกที่นักศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ต้องลงทะเบียนเรียนโดยกำหนดให้มีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ส่งผลให้รายวิชาศึกษาทั่วไปนี้มีจำนวนผู้เรียนที่มาก ทั้งนี้บางสถาบันได้มีการจัดจ้างนักศึกษาทั้งที่กำลังศึกษาอยู่ที่มีความประพฤติและผลการเรียนดีมาเป็นผู้ช่วยสอน Texas University (2006) กล่าวว่า การจัดจ้างนักศึกษาทั้งที่กำลังศึกษาอยู่มาเป็นผู้ช่วยสอนนอกจากจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของอาจารย์ผู้สอนแล้ว ยังเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับนักศึกษา ซึ่งนักศึกษาที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนจะต้องผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการของมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นหนึ่งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่มีการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยการดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่อที่จะ

สร้างบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ที่กว้างไกล มีความเป็นผู้นำ และเป็นพลเมืองโลกที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมตามปรัชญาที่ว่า ทรงปัญญา ศรีทศธรรม นำสังคม โดยมีความมุ่งหมายที่เน้นการผลิตบัณฑิตสร้างและพัฒนา องค์ความรู้และนวัตกรรมบริการวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และส่งเสริมวิชาชีพครู ทั้งนี้มหาวิทยาลัยฯ จึงได้จัดตั้งสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ขึ้น โดยที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมด เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพนักศึกษาให้บรรลุตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยฯ

สำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์มีแนวทางในการดำเนินงานโดยการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบและความสามารถในการกำกับตนเองในการเรียนรู้ พัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก และความพลเมืองไทยตามกรอบคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ผ่านกลุ่มรายวิชาการศึกษาทั่วไปด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างการเข้าชั้นเรียน การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ และการจัดกิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และสามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัยฯ โดยได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจากทีมอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปมีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบห้องเรียนขนาดใหญ่ โดยมีผู้เรียนประมาณ 200-1,000 คน (ต่อ 1 กลุ่มเรียน) ใช้วิธีการสอนแบบการบรรยายโดยอาจารย์ผู้สอนเพียงหนึ่งท่านผ่านสื่อการเรียนรู้ เช่น เอกสารประกอบการสอน PowerPoint Video clip หรือภาพนิ่ง เป็นต้น แต่ด้วยภาระหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนแต่ละท่านที่มีภาระงานต้องรับผิดชอบหลายด้านสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปฯ จึงได้มีการจัดจ้างบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอน

(Teaching Assistant: TA) โดยแบ่งภาระหน้าที่รับผิดชอบผู้ช่วยสอน 1 คน ต่อ 1 รายวิชา โดยการคัดเลือกจากผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ทุกสาขาวิชา) มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งจะมีหน้าที่ช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาศึกษาทั่วไปเกือบทั้งหมด เช่น การกำกับชั้นเรียน การผลิตสื่อการสอน การบริหารจัดการเว็บไซต์รายวิชา การบริหารจัดการระบบตรวจสอบและติดตามผลการเรียน การรวบรวมคะแนนกิจกรรมและประมวลผลการเรียน การส่งเกรด รวมถึงการให้คำปรึกษานักศึกษาเกี่ยวกับรายวิชา นอกจากนี้ ผู้ช่วยสอน (TA) ยังมีหน้าที่เป็นคนกลางที่คอยประสานงานระหว่างสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปฯ กับทีมอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา

ปัจจุบันมีนวัตกรรมการเรียนรู้อุปแบบใหม่ ๆ มากมายที่ทางสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปฯ ได้นำมาประยุกต์ ใช้กับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป แต่เนื่องจากการคัดเลือกบุคลากรของทางสำนักฯ ที่ส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้อุปแบบใหม่ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการทำงาน ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ และการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ทางสำนักฯ จึงได้มีการจัดอบรมทุกครั้งเมื่อ มีการผลิตสื่อสิ่งใหม่ รวมถึงการติดต่อสื่อสารกับอาจารย์และนักศึกษาในรายวิชาซึ่งบางครั้งผู้ช่วยสอนเอง ก็มีทักษะด้านการสื่อสารที่เข้าใจยาก ทำให้การสื่อสารเกิดการคลาดเคลื่อนได้ ด้วยเหตุนี้ทางสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปฯ จึงมีการประเมิน ผู้ช่วยสอนในทุกปีงบประมาณ เพื่อวิเคราะห์การทำงานของ ผู้ช่วยสอนและพิจารณาการจัดจ้างต่อไป

ดังนั้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรของสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปฯ และดำรงตำแหน่งเป็นนักวิชาการศึกษา มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยการศึกษาระบบการทำงานของ ผู้ช่วย

สอนสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้อุปแบบใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในปัจจุบัน เพื่อพัฒนาระบบการทำงานโดย ผู้ช่วยสอนและสนับสนุนแนวทางการดำเนินงานของสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปฯ รวมถึงเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งจะสะท้อนถึงภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงานและมหาวิทยาลัยฯ ทั้งในด้านของโครงสร้างการบริหารและด้านคุณภาพของบัณฑิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

นิยามศัพท์

ศักยภาพที่คาดหวังในการดำเนินธุรกิจสตาร์ทอัพ (potential business start-ups) หมายถึง คุณลักษณะที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการปรับปรุง หรือการทำให้เกิด ความเปลี่ยนแปลง รวมถึงความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจสตาร์ทอัพในอนาคต ซึ่งจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพที่คาดหวังของการดำเนินธุรกิจสตาร์ทอัพสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารทรัพยากรมนุษย์

กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อการสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่จะมาปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยสอนนั้น สำนักฯจะต้องมีการวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์นโยบาย โดยการวิเคราะห์จากความต้องการ และ ความจำเป็น ภายใต้สภาพแวดล้อมในสำนักฯ อาศัยข้อมูลจากคำอธิบายลักษณะงาน (Job Description) และคำอธิบายคุณสมบัติเฉพาะของผู้ปฏิบัติงาน (Job Specification) เพื่อให้ได้กรอบภาระงานและ

มาตรฐานการปฏิบัติงานคุณสมบัติของบุคคลจะมาปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยสอนรวมถึงการระบุค่าตอบแทน สวัสดิการหรือประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ที่จะได้รับ เพื่อจูงใจให้บุคคลที่มีความสามารถสนใจเข้ามาสมัคร (ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย, 2558: 246) แล้วดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามกรอบมาตรฐานที่กำหนดไว้ตามอัตรากำลังที่ต้องการเข้ามาทำงาน ต่อมาควรจัดให้มีการปฐมนิเทศบุคลากรใหม่เพื่อให้มีความเข้าใจในระบบการทำงาน เข้าใจถึงภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ รวมถึงการจัดฝึกอบรมความรู้ใหม่ให้กับบุคลากรในสำนักฯ อยู่เป็นระยะ ๆ ซึ่งนอกจากจะช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถแล้ว ยังเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหารและบุคลากร และระหว่างบุคลากรด้วยกัน

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548) ให้ความหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปว่า เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจในธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผลสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปยังเป็นรายวิชาที่เน้นส่งเสริมความชำนาญในภาษาอื่น ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางจริยธรรมและคุณธรรม และขยายความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผู้ช่วยสอน (Teacher Assistant)

ผู้ช่วยสอน (Teaching Assistant) หรือ TA หมายถึง ผู้ที่รับหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนของอาจารย์ในรายวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายภายใต้การดูแลของผู้สอนหลัก เป็นส่วนหนึ่งของการจัด

ประสบการณ์การศึกษาให้กับนักเรียนเป็นกุญแจสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างอาจารย์และนักเรียนส่วนใหญ่ TA จะต้องมีประสบการณ์ด้านการให้คำปรึกษา สามารถจัดการให้คำแนะนำกับนักเรียนได้ โดยจะต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งในหนึ่งรายวิชาอาจมีผู้ช่วยสอนกี่คนก็ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้สอน จำนวนนักเรียน และงบประมาณในการจัดจ้างของหน่วยงาน ผู้ช่วยสอนอาจเป็นนักศึกษาที่เรียนดี หรือบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่ได้รับคัดเลือก โดยจะต้องเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติการสอนแทนผู้สอนหลักได้ เมื่อเกิดกรณีที่ผู้สอนหลักไม่สามารถทำการสอนได้ มีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อในรูปแบบต่าง ๆ ผู้ช่วยสอนจะมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้สอนหลักทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การเตรียมการสอน การช่วยจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การจัดทำคะแนน การเตรียมวัสดุในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียน รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานธุรการและให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาหรือหลักสูตรแก่ผู้เรียน ด้วยหน้าที่รับผิดชอบของผู้ช่วยสอน ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากกว่าผู้สอนหลักจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความผูกพันกับผู้ช่วยสอนมากกว่าครูผู้สอนหลักที่เป็นอาจารย์ประจำรายวิชา

การจัดการเรียนการสอนโดยผู้ช่วยสอน

ในการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษาอาจจะมีอาจารย์หรือผู้สอนในชั้นเรียนอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีผู้ช่วยสอน (TA) ที่อยู่เบื้องหลัง (Best choice schools, 2017) ทำให้จัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพราะบางครั้งผู้สอนก็ไม่สามารถสอนคนเดียวได้ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับนโยบายโรงเรียนที่จะกำหนดผู้ช่วยสอนในหลักสูตร

สำหรับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนขนาดใหญ่ ในหอประชุม ส่วนใหญ่จะใช้ระบบผู้ช่วยสอน โดยอาจารย์เป็นผู้บรรยายบนเวที และจะมีผู้ช่วยสอน (TA) คอยช่วยเหลืออาจารย์

หรือผู้สอนในการบรรยาย แจกเอกสาร ควบคุมนักเรียนในชั้นเรียน และคอยชี้แจงรายละเอียด และตอบคำถามอาจารย์ให้กับนักเรียนด้านล่างเวที

ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยแห่งรัฐฟลอริดา (Florida State University) อาจารย์ผู้สอนจะบรรยายอยู่ข้างบน โดยในชั้นเรียนมีนักเรียนประมาณ 1,500 คน แต่มีขนาดการกระจายไปยังห้องเรียนขนาดเล็ก หรือห้องปฏิบัติการซึ่งนักเรียนจะเรียนในห้องเล็กนั้นจะได้รับความช่วยเหลือจาก TA เช่นเดียวกับภาควิชาวิศวกรรม UNC Charlotte ที่นักศึกษาทุกคนในคณะจะต้องมีประสบการณ์ด้านอุตสาหกรรม โดยมีการแบ่งนักศึกษาเป็นเซสชันในห้องปฏิบัติการ นำการเรียนการสอนโดยนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยริชมอนด์ (University of Richmond) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอน (Best choice Schools, 2017)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรรรเสรี อินทพันธ์ จิตติยา เนตรวงษ์ รัชฎาพร อธิวารวรรณ และนฤมล นิตยจินต์ (2558) ได้ร่วมกันศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาหมวดการศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา 2556 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 156 คน ผู้เชี่ยวชาญเพื่อการสัมภาษณ์ 7 คน และผู้เชี่ยวชาญด้วยการประชุมกลุ่ม 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบูรณาการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ความคิดเห็นโดยภาพรวมอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ หลักความมีภูมิคุ้มกัน หลักความมีเหตุผล หลักความรอบรู้และหลักความพอประมาณ

Michelle A. Palermo-Biggs (2014: 112-130) ได้ศึกษาการดำเนินงานของผู้ช่วยสอนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรมหาวิทยาลัยประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 7 คน โดยการออกแบบหลักสูตรเพื่อสนับสนุนการทำงานของ ผู้ช่วยสอนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน 6 สัปดาห์ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาและการปฏิบัติสะท้อนให้เห็นวิธีการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกการสังเกต และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ อาศัยทฤษฎีสังคมวิทยา (Sociocultural theory) และทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง (Social constructivism) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ผู้ช่วยสอนภาษาต่างประเทศที่จะพัฒนาเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยประสบปัญหามากมาย ส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในการสอนและด้วยระบบการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้ต้องได้รับการสนับสนุนจากภาควิชาที่พวกเขาสอน ดังนั้น การวิจัยจึงให้คำแนะนำสำหรับหน่วยงานด้านภาษาต่างประเทศของมหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนและพัฒนาโครงสร้างระบบผู้ช่วยสอนให้มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น

Brenda Atkins-Randle (2012) ได้สำรวจความเพียงพอของหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ช่วยสอน (TA) ระดับบัณฑิตศึกษา การให้บริการการสอน จุดแข็งและจุดอ่อนของผู้ช่วยสอน องค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรมสามารถให้คำปรึกษา ผู้ช่วยสอนในบทบาทของอาจารย์ ซึ่งสถานะที่แตกต่างส่งผลต่อในการรับรู้ เช่น เพศ และการศึกษา (ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ช่วยสอนระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้รับการว่าจ้างที่มหาวิทยาลัยของรัฐ ภาควิชาการสื่อสารศึกษา โดย Brenda Atkins-Randle ได้ติดต่อไปยังหัวหน้าภาควิชาแต่ละมหาวิทยาลัย และขอให้ส่งแบบสำรวจไปยังผู้ช่วยสอนทั้งหมด ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบสอบถามออนไลน์ โดยการส่งผ่านทางอีเมล จากผลสำรวจ จำนวน 351 ฉบับ ถูกส่งตอบกลับมา จำนวน 297 คน พบว่าหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ช่วยสอนมีความเพียงพอต่อการพัฒนาผู้ช่วยสอน คิดเป็นร้อยละ 27.9 และไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 62 ของผู้ช่วยสอนที่ตอบแบบสำรวจ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หลักสูตรการฝึกอบรมผู้ช่วยสอน ระดับบัณฑิตศึกษา ควรได้รับการพัฒนาขึ้นให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ช่วยสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากร เป็นคณะผู้บริหารสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป และบุคลากรสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 24 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพิจารณาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จากทั้งหมดจำนวน 110 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- คณะกรรมการบริหารรายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 32 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน

- อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 78 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้นจำนวน 104 คน

เครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2. แบบสอบถามความคิดเห็นการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และกำหนดประเด็นคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลเชิงลึก จากบุคลากรในสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีอายุการทำงานมากกว่า 6 ปี และได้รับการบรรจุเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยประเภทประจำ เพื่อที่จะได้ข้อมูลในเชิงลึก และนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

2. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ และสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และนำไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะผู้บริหารและบุคลากรสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป คณะกรรมการบริหารรายวิชาศึกษาทั่วไป และอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ทั้งหมด จำนวน 104 คน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percent) ของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นในแต่ละประเด็นและอภิปรายผลด้วยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบตารางโดยการอภิปรายแยกตามประเด็นในแต่ละด้านเพื่อเห็นถึงความถี่ของแต่ละประเด็นได้ชัดเจน ดังนี้

1. ด้านการสรรหาและคัดเลือกผู้ช่วยสอน
2. ด้านการกำหนดกรอบภาระงานและมาตรฐานการปฏิบัติงาน
3. ด้านการพัฒนาและการฝึกอบรมผู้ช่วยสอน
4. ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์และความมั่นคงในการทำงาน
5. ด้านระบบการทำงานของผู้ช่วยสอน

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของแบบสอบถามความคิดเห็น ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอน ของสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้ อีเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวน 9 คน แบ่งเป็น คณะผู้บริหารสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายบริการการศึกษาและผู้ช่วยสอนจำนวน 4 คน และบุคลากรและหัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ ในสำนักวิชาการศึกษาทั่วไปจำนวน 3 คน สามารถสรุปตามประเด็นที่กำหนดไว้ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสรรหาและคัดเลือกผู้ช่วยสอน

1.1 ควรสรรหาและคัดเลือกผู้ช่วยสอนที่มีคุณสมบัติตรงกับรายวิชาในหมวดวิชาศึกษา

ทั่วไปหรือการกำหนดภาระงานรายวิชาที่ต้องรับผิดชอบให้ตรงกับความสามารถของผู้ช่วยสอน เพื่อให้ผู้ช่วยสอนสามารถปฏิบัติการสอนแทนผู้สอนหลักได้ (ในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถมาสอนได้) หรือในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา

1.2 ผู้ที่สมัครจะต้องผ่านการทดสอบความสามารถด้านการใช้คอมพิวเตอร์ หรือการใช้โปรแกรม Microsoft Office ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นโปรแกรมพื้นฐานที่ต้องใช้ในการทำงาน

2. ด้านการกำหนดกรอบภาระงานและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

2.1 การจัดแบ่งเวลาเพื่อให้มีเวลาในการพัฒนาตนเอง เนื่องจากตลอดปีการศึกษาผู้ช่วยสอนจะต้องจัดการเรียนการสอนทุก ๆ วัน ทำให้ไม่มีเวลาในการไปอบรมพัฒนาทักษะของตนเอง ดังนั้น ควรจัดแบ่งภาระงานใหม่ เพื่อให้ผู้ช่วยสอนได้มีเวลาหมุนเวียนกันไปอบรม เพื่อพัฒนาตนเองในสายงานอาชีพที่สูงขึ้น

2.2 การกำหนดกรอบภาระงาน และมาตรฐานการปฏิบัติงานจะต้องมีความสอดคล้องกับรายวิชาที่รับผิดชอบ ตามลักษณะที่ปฏิบัติงานจริง

3. ด้านการพัฒนาและการฝึกอบรมผู้ช่วยสอน

3.1 ปัจจุบันมหาวิทยาลัยฯ ได้มีการจัดอบรมและทดสอบความสามารถด้านภาษาอังกฤษให้กับบุคลากร และการให้เงินสนับสนุนการพัฒนาความสามารถเฉพาะด้านให้กับบุคลากรคนละห้าพันบาทต่อปีงบประมาณ เพื่อให้นำไปใช้ในการอบรมพัฒนาตนเอง และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ

3.2 การอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้ช่วยสอน เพื่อให้ผู้ช่วยสอนสามารถนำไปใช้ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีความทันสมัย และสอดคล้องกับอุดมศึกษา 4.0

4. ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์และความมั่นคงในการทำงาน

4.1 การให้สวัสดิการแก่บุคลากร เช่น ค่าตอบแทน/เบี้ยเลี้ยงที่นอกเหนือจากเงินเดือน วันหยุด วันลา รวมถึงการคุ้มครองเรื่องค่ารักษาพยาบาล

4.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของผู้ช่วยสอน เช่น การให้ทุนการศึกษา เป็นต้น

ตอนที่ 2 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบผู้ช่วยสอนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แบ่งเป็น คณะผู้บริหารสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 4 คน คณะกรรมการบริหารรายวิชาศึกษาทั่วไปและอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 80 คน และบุคลากรสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 104 คน สามารถสรุปแยกตามประเด็นแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการสรรหาและคัดเลือกผู้ช่วยสอน ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอนนั้น จะต้องผ่านการทดลองงาน เพื่อทดสอบทักษะการทำงานร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการทำงานของ ผู้ช่วยสอนในปัจจุบันที่มีการแบ่งออกเป็นทีม เพื่อช่วยกันดูแลบริหารจัดการชั้นเรียน ดังนั้นผู้ช่วยสอนที่ได้รับการบรรจุเข้าทำงานจะต้องมีความเป็นผู้นำมีสุขภาพดี สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว

2. ด้านการกำหนดกรอบภาระงานและมาตรฐานการปฏิบัติงาน เห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้ช่วยสอนได้รับผิดชอบในรายวิชาที่ตรงตามความถนัดหรือความสามารถของตนเองอย่างน้อยคนละ 1 วิชา โดยมีระยะเวลาในการดูแลกำกับชั้นเรียนไม่เกิน 6 ชั่วโมง ต่อ 1 วัน หรือ 2 คาบ

3. ด้านการพัฒนาและการฝึกอบรมผู้ช่วยสอน ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำรูปแบบการฝึกอบรมแบบใหม่มาใช้แทนการฝึกอบรมแบบเดิม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในพัฒนาตนเองได้ เช่น การฝึกอบรมแบบการศึกษาจากกรณีตัวอย่าง (Case Study) ซึ่งอาจมาจากผลการวิจัยในชั้นเรียนของผู้สอนหรือบุคลากรในสำนักฯ หรือการฝึกอบรมแบบการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้สัมผัสถึงสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจริง เป็นต้น

4. ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์และความมั่นคงในการทำงาน ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ คือ การให้รางวัลชมเชย ในกรณีที่บุคลากรมีผลงานโดดเด่น การให้ความช่วยเหลือในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานอุปสมบท งานมงคลสมรส งานฌาปนกิจศพ เป็นต้น และสุดท้ายคือ การอนุมัติวันลาพักผ่อน ลาภิจหรือลาป่วยตามความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ สามารถลาได้

5. ด้านระบบการทำงานของผู้ช่วยสอน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้ช่วยสอนต้องช่วยอาจารย์ผู้สอนหลักในการสืบค้นข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการสอน การช่วยจัดทำสื่อการเรียนการสอน การดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาระหว่างการทำกิจกรรมในชั้นเรียน และอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสอบถาม พบว่า ผู้ช่วยสอนควรมีการย้ายเดือนอาจารย์ผู้สอนก่อนการสอนทุกครั้ง อย่างน้อย 1 วัน และต้องรู้จักที่จะเรียนรู้ศึกษาด้านเทคนิคการสอนเกี่ยวกับรายวิชาที่รับผิดชอบอยู่เสมอ และมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ในส่วนของหน่วยงานควรกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้ครอบคลุมและชัดเจน เพราะคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้ช่วยสอนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้

การอภิปรายผล

ด้านการสรรหาและคัดเลือกผู้ช่วยสอนพบว่า ผู้ช่วยสอนที่ได้รับการบรรจุเข้าทำงานต้องผ่านการทดลองงาน เพื่อทดสอบทักษะการทำงานเป็นทีม สามารถให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำเพื่อนร่วมงานได้ เป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับการคัดเลือกบุคคลเพื่อให้ปฏิบัติงานของ เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2550: 123) ที่ได้ระบุถึงเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลเพื่อให้ปฏิบัติงานได้หลายด้าน เช่น มีประสบการณ์ในการทำงาน มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม การพูดคุยในกลุ่มงาน การให้และรับฟังความคิดเห็น มีพฤติกรรมการปฏิบัติลักษณะสร้างสรรค์ มีความสามารถของภาวะผู้นำ มีความพร้อมทางด้านร่างกาย รวมถึงการไม่ปรากฏสารเสพติด และแอลกอฮอล์ในร่างกาย โดยบุคคลที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามาทำงานแล้ว ควรมีระยะเวลาการทดลองงาน เพื่อตรวจประเมินผลความสามารถของบุคคลนั้น ซึ่งจะส่งผลให้หน่วยงานได้ผู้ช่วยสอนที่ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน

ส่วนด้านการกำหนดกรอบภาระงานและมาตรฐานการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ช่วยสอนควรได้รับผิดชอบรายวิชาตรงตามความถนัดหรือความสามารถของตนเอง เพื่อให้สามารถช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนหลักและให้คำแนะนำผู้เรียนได้ โดยมีหน้าที่ในการช่วยอาจารย์ผู้สอนหลักจัดเตรียมอุปกรณ์การสอนก่อนการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง และช่วยดำเนินการเกี่ยวกับคะแนน/ประมวลผลการสอน ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้ช่วยสอนในสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้ง ภาควิชาวิศวกรรมโยธา (2557) และ Best choice Schools (2017) ที่กล่าวถึงหน้าที่ของผู้ช่วยสอนว่า ต้องเป็นผู้มีผลการเรียนในระดับที่ดี มีพื้นฐานความรู้และทักษะในรายวิชานั้น ๆ เพื่อที่จะสามารถคอยให้คำปรึกษาผู้เรียนระหว่การทำกิจกรรมในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการได้ และสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของ Boston

University (n.d.) ที่กล่าวว่า ผู้ช่วยสอนเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การจัดการการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ช่วยสอนจะมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ การอภิปรายในห้องเรียน เช่นเดียวกับอาจารย์ผู้สอนหลัก รวมถึงการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนการสอน เช่น การจัดระเบียบห้องเรียนการแจกวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร การประเมินประสิทธิภาพของนักเรียน ประสานงานระหว่างผู้สอนและนักเรียน ดำเนินงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนหลัก

ด้านการพัฒนาและการฝึกอบรมผู้ช่วยสอนพบว่า ควรเน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสาร การแก้ปัญหา ภาวะการเป็นผู้นำ และการทำงานเป็นทีมให้กับผู้ช่วยสอน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้ช่วยสอน โดยรูปแบบการฝึกอบรมควรอยู่ในลักษณะการศึกษาจากกรณีตัวอย่าง (Case Study) ซึ่งอาจมาจากผลการวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์ผู้สอนหรือบุคลากรในสำนักฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ช่วยสอนได้รับการพัฒนาที่ตรงกับลักษณะงานที่ปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับที่ ฐริภัทร แก้วศรี (2553) และ Bohlander, Snell & Sherman (2001: 222) ที่แสดงความคิดเห็นว่า การฝึกอบรมแบบการศึกษากรณีตัวอย่าง (Case Study) เป็นการนำเอาประเด็นเรื่องราว หรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งมายกตัวอย่าง ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษาวิเคราะห์ และร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน และกล้าแสดงออก และยังช่วยเสริมสร้างทักษะความสามารถเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และความสามารถ (Abilities)

สำหรับด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์และความมั่นคงในการทำงาน พบว่า ในกรณีที่ผู้ช่วยสอนหรือบุคลากรมีผลงานที่โดดเด่น ควรมีการให้

รางวัลชมเชย และการส่งเสริมและสนับสนุนทุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของผู้ช่วยสอนและบุคลากร ซึ่งจะช่วยสร้างกำลังใจและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรและหน่วยงาน โดยสอดคล้องกับ ศิริรัตน์ ชุมหคล้าย (2558) และ Armstrong (2006) ที่กล่าวว่า การให้รางวัลชมเชย ถือเป็นจิตวิทยาการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เพราะหากการทำงานขาดพลัง หรือแรงจูงใจในการทำงานแล้ว อาจมีผลทำให้การทำงานขาดชีวิตชีวาและน่าเบื่อ ดังนั้นเราควรวางวิธีการในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นต่อไป โดยกระบวนการเกิดแรงจูงใจนั้น เกิดจากความต้องการ (Needs) โดยจะเกิดควบคู่ไปกับแรงขับ (Drive) เสมอ ทั้งนี้ เนื่องจากเมื่อบุคคลมีความต้องการแล้วก็จะเกิดแรงขับขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดแรงผลักดัน ในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ จนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย (Goal) เช่น การให้ค่าตอบแทน การให้รางวัล สวัสดิการ ประโยชน์เกื้อกูล การกำหนดวันหยุดประจำปี วันลาพักผ่อน วันลาป่วย รวมถึงการให้ความปลอดภัยและสุขภาพการดูแลบุคลากรหลัง ซึ่งนอกจากจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรและบุคลากรแล้ว ยังช่วยลดการหมุนเวียนของบุคลากรได้อีกด้วย

และด้านระบบการทำงานของ ผู้ช่วยสอนพบว่า ผู้ช่วยสอนมีหน้าที่หลักคือ การช่วยประสานงานเกี่ยวกับงานในหลักสูตร เช่น ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิ/วิทยากร มาบรรยายในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหน้าที่ของผู้ช่วยสอนของ สิทธิวัฒน์ เลิศศิริ (2559) Texas University (2006) และ M. Springborg (n.d.) ที่กล่าวว่าในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมของรายวิชาให้มีประสิทธิภาพซึ่งนอกจากผู้ช่วยสอนจะต้องเตรียมการเรียนการสอน ดูแลการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน รวบรวมคะแนน กรอกคะแนน/ผลประเมิน คุมสอบประสานงานต่าง ๆ และให้คำปรึกษากับนักศึกษาแล้วผู้ช่วยสอนยังต้องปฏิบัติงานธุรการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และมีความเข้าใจในหลักสูตรอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า การกำหนดภาระงานที่ชัดเจน และเป็นระบบนั้น ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจในลักษณะงานมากขึ้น ดังนั้น หัวหน้าฝ่ายวิชาการและผู้ช่วยสอนควรร่วมกันวางแผนชี้แจงกระบวนการปฏิบัติงาน และเขียนภาระงานของผู้ช่วยสอนให้ครอบคลุม มีความละเอียดและชัดเจน ซึ่งข้อมูลส่วนนี้จะช่วยให้ผู้ช่วยสอน รวมถึงบุคคลที่เข้ามาใหม่ มีความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานดำเนินไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารกันระหว่างผู้ช่วยสอนกับอาจารย์ผู้สอนหลักและนักศึกษาที่ดีจะช่วยให้การทำงานสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย ดังนั้น หน่วยงานอาจจะต้องศึกษาหาวิธีการที่จะช่วยให้ผู้ช่วยสอน อาจารย์ผู้สอนหลัก และนักศึกษาสามารถสื่อสารกันได้ดี เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. จากผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการในพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานเฉพาะด้านของบุคลากร สามารถนำมาใช้ในการประเมินการทำงานของบุคลากรได้ ดังนั้น หน่วยงานอาจจะนำกระบวนการการฝึกอบรมนี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินความสามารถของผู้ช่วยสอน โดยการฝึกอบรมเพิ่มความรู้เกี่ยวกับรายวิชาศึกษาทั่วไป มีการวัดและประเมินผลซึ่งผลที่ได้จากการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ในการจัดแบ่งผู้ช่วยสอนได้เหมาะสมตามรายวิชาที่ต้องรับผิดชอบและตรงตามความสามารถของผู้ช่วยสอนเอง

4. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เช่น การกำหนดเกณฑ์ในการวัดประเมินผลการเรียนรู้ การให้ผู้ช่วยสอนตีวหนังสือให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่สูงขึ้น

เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ให้ความหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปว่า เป็นรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะการบูรณาการ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจในธรรมชาติตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ดี ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ดังนั้น หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอาจจะร่วมกันประชุมชี้แจง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้ช่วยสอน เพื่อสามารถใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพของบุคลากรและหน่วยงานได้
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดฝึกอบรมผู้ช่วยสอนในประเด็นหรือรูปแบบต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อผู้ช่วยสอน เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมและสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ช่วยสอนต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548* (Online). จาก http://qasp.tu.ac.th/guide_office/paper_guide/standard_48.pdf, ค้นเมื่อ 19 เมษายน 2560.
- เกียรติกศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2550). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองพรินติ้ง จำกัด.
- ณัฐพงษ์ เพชรดีทน. (2558). *คู่มือปฏิบัติงานผู้ประสานงานรายวิชาศึกษาทั่วไป สำนักวิชาศึกษาทั่วไป*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาควิชาวิศวกรรมโยธา. (2557). *โครงการผู้ช่วยสอน (Teaching Assistantship: TA) ภาควิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 28 กรกฎาคม 2557.
- ภูริภัทร แก้วศรี. (2553). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการฝึกอบรม*. [สไลด์].
- ศิริรัตน์ ชุนทดคล้าย. (2558). *การบริหารจัดการองค์การตามทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรสรเสริญ อินทรันต์ ฐิตียา เนตรวงษ์ รัชฎาพร ธีรารวรรณ และนฤมล นิตยจินต์. (2558). “การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.” *วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ* 2: 116-123.
- สำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์. (2558). *หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (อัติโนมัติ).
- สิทธิวัฒน์ เลิศศิริ. (2559). *ประกาศคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง ทูลผู้ช่วยสอน (Teaching Assistantship) ประจำปีภาคปลาย ปีการศึกษา 2559*. 31 ตุลาคม 2559.

- สุภาณี เส็งศรี. (2544). ระบบการเรียนการสอนทางไกลในสถาบันอุดมศึกษา “แผนมท. 2544”. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Armstrong. M. (2006). *A Handbook of Human Resource Management Practice*. 10th ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Best choice Schools. (2017). *Classes Taught by Teaching Assistants*. Retrieved from <http://www.bestchoiceschools.com/faq/who-teaches-college-freshman-courses/>
- Bohlander, G., S. Snell, and A. Sherman. (2001). *Managing human resources*. 12th ed. Cincinnati, OH: South-Western College Publishing.
- Boston University. (n.d.). *Working with Teaching Assistants and Graders*. from <https://www.bu.edu/sph/faculty-staff/teaching-and-advising/working-with-teaching-assistants-and-graders/>
- Brenda, R. (2012). *Graduate teaching assistants' perceptions of their preparation for teaching in departments of communication studies at selected universities*. Doctor of Philosophy Thesis in Arkansas State University.
- Brown University. (2016). *Teaching Assistants*. from <https://www.brown.edu/about/administration/sheridan-center/teaching-learning/teaching-assistants>
- Michelle A. (2014). *Becoming Foreign Language Teaching Assistants: A Case and Action Research Study of a University Course*. Doctor of Philosophy Thesis in Margaret Warner Graduate School of Education & Human Development, University of Rochester.
- Texas University. (2006). *Teaching Assistants*. from <https://www.policies.utexas.edu/policies/teaching-assistants>